

ماه خون و شهادت و تئاتر؛ چند ویژگی تعزیه

پدیدآورنده (ها) : جولایی، احمد

هنر و معماری :: نشریه نمایش :: آذر ۱۳۹۱ ، سال چهاردهم - شماره ۱۵۹

صفحات : از ۲ تا ۳

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1035984>

دانلود شده توسط : معصومه ازقندی

تاریخ دانلود : ۱۴۰۰/۱۲/۰۱

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- تئاتر: مقدمه ای بر آسیب شناسی نظام آموزشی تئاتر در ایران: با نگاهی به نظام آموزشی تئاتر در فرانسه و معرفی ارکان اصلی آن
- نقد و بررسی کتاب
- نمایش ایرانی (تئاتر ملی)
- رساله صاحبان معرکه بوطیقای نمایشگران منفرد: عرفی فتوت نامه مولانا واعظ کاشفی
- وجوه اشتراک و افتراق نمایش آیینی و درام معاصر ایران (تعزیه) با تئاتر غرب
- موانع توسعه ی تئاتر ایران
- واژه نامه نمایش در سفرنامه سیاحان ایرانی
- پیوستگی دوسویه نمایش های سنتی ایران با جامعه ایرانی
- تئاتر: "(نمایش ایرانی و نسبت آن با نمایش جهان)"
- "(عروسکی: تفکر شرقی، نمایش عروسکی ایرانی و صور مثالی ادبیات کهن)"
- تأملی در شبیه نامه های عاشورا
- بلا گردان نمادین در تئاتر ایرانی

عناوین مشابه

- ویژگی ها و ضرورت های تدوین برنامه درسی چند فرهنگی در ایران بررسی چالش ها و ارائه راهبردها
- دیپلماسی عمومی؛ ویژگی ها، کارویژه ها و تبلور عملیاتی آن / پیروزی بدون خون ریزی
- تئاتر: نقد نمایش تبغ و ماه دریچه ی بسته ی انتزاع
- دفتر ماه: چند و چون تامل در باب فیلم
- تعزیه بوشهر، شاخص ها و ویژگی ها
- بررسی تطبیقی روایت شهادت علی اکبر در منابع تاریخی و متون تعزیه
- ادبیات: بررسی ویژگی ها و نمادها در تعزیه حضرت عباس (ع) بر اساس نسخه صادق همایونی
- گفت و گو با استاد علیرضا پارسا؛ تئاتر همچون خون؛ در رگ هایم است...
- ویژگی های بازیگران سینما و تئاتر
- سخن ماه: لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور و پیامدهای ناشی از ویژگی های آن

ماه خون و شهادت و تئاتر

چند ویژگی تعزیه

بعضی موارد اعتباراتی که در این زمینه تخصیص داده شده راه به جایی نبرده است و بودجه اندک کدایی بین کسانی تقسیم شده که نتیجه کارشان از پیش معلوم بوده است و متولیان امر هم از ادامه کار بازمانده‌اند چون خبری بر آن متصور نبوده‌اند.

تعزیه تنها گونه نمایش ایرانی است که حتی در تخصصی‌ترین حوزه یعنی دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها و گروه هنرهای نمایشی نیز غریب مانده است. نگاهی به 2 واحد تعزیه از واحدهای مصوب برای دوران تحصیل دانشجویان که باید بین 130 تا 140 واحد را بگذرانند و کارشناس هنرهای نمایشی و جذب بازار کار و فعالیت شوند، گویای نکات زیادی است. تازه این 2 واحد هم «آشنایی با تعزیه» نام دارد که خود معرف آن است که به موضوع چگونه پرداخت شده است! در خوش‌بینانه‌ترین حالت (16 جلسه آموزشی) آشنایی با پدیده‌ای پیچیده که موضوعات فنی آن نظیر بازیگری، کارگردانی، طراحی صحنه، تهیه متن نمایشی (نسخه) و... ساعت‌ها وقت می‌طلبد و اغلب ناگفته می‌ماند، خواسته یا ناخواسته در حد پرداخت به پوسته بیرونی متوقف می‌شود. کارشناس فارغ‌التحصیل هم به علت نیاموختن، امکان دفاع ندارد، به عبارتی دیگر او به ضرورت و اهمیت این کار پی نمی‌برد.

تعزیه تنها گونه نمایش ایرانی است که در شرایطی که تعریف تئاتر ملی مغفول مانده³ می‌تواند گره‌گشای این عرصه باشد، زیرا با شناختی که از آن [به همین مقدار موجود] در سطح ملی و بین‌المللی وجود دارد و گاه مورد ارزیابی بعضی از علما و اکابر قرار گرفته و آن را عجیب با فرهنگ و هنر ایرانی می‌شناسند، قابلیت‌های زیادی دارد تا در تعریف تئاتر ملی چه به لحاظ محتوا و چه در قالب

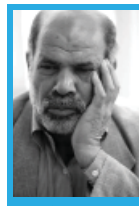
شیوایی دارد. اگر اهل فن و دوستداران هنر ایرانی اقدامی جدی نکنند، دیری نخواهد پایید که تعزیه نیز مانند گونه‌های دیگر نمایشی از جمله تخت‌حوضی، پرده‌خوانی، پیش‌پرده‌خوانی، شمایل‌گردانی و... به وضع نامناسب نزدیک و نزدیک‌تر می‌شود و البته موجبات خوشحالی عده‌ای را فراهم می‌سازد.

تعزیه تنها گونه نمایش منحصربه‌فرد ایرانی است که در بین احباب بیش از اغیار غریب مانده است و هر کس به قدر بضاعت خود تراشه‌ای از این الماس برداشته است تا جایی که به متاعی معمولی تنزل یافته است. حتی گاه از سر دوستی آنقدر بد از آن دفاع شده که آثار تخریبی آن کم از دشمنی نمی‌نماید.² نگاهی گذرا به مکتوبات و جلسات سخنرانی سمینارها و... همه و همه مؤید این نکته است که این پدیده نمایشی اغلب از سوی انتروپولوژها و کمتر از سوی دراماتورژها، مورد کنکاش و دقت قرار گرفته است؛ از تلاش کسانی که تنها در پوسته بیرونی تعزیه به غور پژوهش نشسته‌اند انتظاری بیشتر نمی‌رود، چون آنها بیشتر در حد همین ظاهر و پوسته بیرونی متوقف مانده‌اند و به کنه موضوع تعزیه به‌عنوان یک امر نمایشی با ظرایف و نکات فنی پرداخته نشده است و فریاد دلسوزانی که همواره خواستار شکل‌گیری یک مرکز پژوهشی در این زمینه بوده‌اند، مورد تغافل قرار گرفته، شنیده نشده و یا در

تعزیه، طرفه هنر ایرانی در یک چشم برهم زدن شکل نپذیرفته است، اما تنها گونه نمایش ایرانی است که چنان الماسی آنقدر از سوی دوست و دشمن بدتراش خورده که می‌رود از اصل و جوهره خویش جدا ماند و در بازار خذف‌فروشان، بی‌مقدار جلوه

کند. تعزیه تنها گونه نمایش ایرانی است که در بین سایر فعالیت‌های هنر نمایش ایرانی هیچگاه به جایگاه اصلی خویش نرسیده و اگر اندکی بیشتر کوتاهی شود، ای بسا که بعد از این باید آن را در موزه‌ها جست‌وجو کرد.¹ این بدان معنا نیست که سایر هنرهای ایرانی از جمله تجسمی، موسیقی، معماری و... به جایگاه خود رسیده‌اند، بلکه تأسف از آن بابت است که هنری چون نمایش که به ابر هنر شهره است و سایر هنرها را در خود نهفته دارد، بدین جایگاه ناامیدکننده رسیده است. خصوصاً هنری که ریشه در باورها و اعتقادات این مردم دارد، برای آنها خلق شده، در میان آنها نفس کشیده و تا امروز هم خود را در میان آنها نگه داشته است.

تعزیه، چه هنر لطیف و سخت‌جانی بوده که همین مقدار هم مقاومت کرده است. هنری که مورد پسند دوست و دشمن قرار گرفته و مضمون گیرا و قالب اجرایی

دکتر احمد جولایی

